

Open brief aan gemeenteraad Leiden

Onderwerp: Energietransitie

Communicatie: Wim Scholten mobiel: 0651 137 163
Cent van Vliet mobiel: 0613 577 348

Datum: 21 september 2022

Geacht raadslid,

College dendert door op de weg naar collectieve warmtenetten

Gemeenteraad buiten spel gezet?

Leiden bungelt onderaan de lijst bij het aanvragen van subsidies voor warmtepompen. Vanuit de gemeenteraad zijn hierover door leden van de SP, D'66 en de PvdD vragen gesteld. Het college van burgemeester en wethouders zegt in antwoord hierop dat het helemaal niet verontrustend is dat 'in Leiden relatief weinig inwoners kiezen voor een warmtepomp' en dat dit 'in lijn met onze strategie van (voornamelijk) collectieve oplossingen'. Met collectieve oplossingen gaat het om stadsverwarming die, als het aan het college ligt, met restwarmte vanuit Rotterdam wordt gevoed. Het college is van mening dat collectieve oplossingen 'maatschappelijk beter betaalbaar (zijn) dan individuele oplossingen'.

Dit zijn ontluisterende antwoorden. De wijkvereniging Houtkwartier en het burgerinitiatief TegenGas Merenwijk hebben daar met grote verbazing kennis van genomen. Er wordt op geen enkele wijze recht gedaan aan de breed gesteunde amendementen en moties over de energietransitie tijdens de gemeenteraden van juni 2021 en maart 2022. Het college kijkt bij de energietransitie niet verder dan naar de stadsverwarming. Een petitie van TegenGas heeft aangetoond dat hiervoor in de Merenwijk geen draagvlak is. Vanuit de wijkvereniging Houtkwartier is meerdere keren gewezen op de grote risico's van deze solitaire aanpak en op de noodzaak van risicomangement. Wij vinden het bijzonder teleurstellend dat het gemeentebestuur geen gebruik maakt van de breed aanwezige kennis en expertise in de stad.

De gemeenteraad heeft gevraagd om verschillende scenario's uit te werken. Er is ook expliciet gevraagd om een scenario uit te werken zonder restwarmte uit Rotterdam, waarbij de WarmtelinQ+ vervalft. Het is bovendien noodzakelijk om de kosten voor burgers en voor alle belastingbetalers zichtbaar te maken. Dit geldt ook voor de vraag welke bron tot welke CO₂-reductie leidt. Voor elk scenario dient de volledige oplossing van bron tot en met de aansluiting te worden uitgewerkt. Maak transparant wat de voor- en nadelen van elk scenario zijn zodat bewoners verantwoorde besluiten kunnen nemen. Volgens onze huidige inzichten scoort de restwarmte vanuit Rotterdam slecht qua reductie van de CO₂-uitstoot en zijn de maatschappelijke kosten en de risico's van een dergelijk scenario bovendien bijzonder hoog. De gemeenteraad en de bewoners willen dus eerst betrouwbare gegevens en vergelijkingen zien voordat over de uitvoering kan worden gesproken.

De praktijk toont evenwel het tegendeel aan. Er is op geen enkele manier zichtbaar dat de gemeente bezig is om de scenario's uit te werken. Er zijn wel sterke aanwijzingen dat de gemeente nu al bezig is met uitvoeringsplannen. De aanbesteding van een nieuw stadsverwarmingsproject is geïnitieerd. Er zijn twee kansrijke wijken vastgesteld. Voor de begeleiding van deze wijken zouden externe medewerkers zijn aangetrokken. De gemeenteraad is hierover niet geïnformeerd. Door een dergelijke wijze van handelen wordt de gemeenteraad geheel buiten spel gezet en wordt de inspraak van bewoners een complete farce. Beide wijkvertegenwoordigers stellen dat het college met oogkleppen op doordendert op de weg naar uitbreiding van de stadsverwarming. Deze is of komt in handen van buitenlandse bedrijven waarbij individuele bewoners voor tientallen jaren vastzitten aan 'wurgcontracten' met een monopolist. De betreffende bewoners worden op deze wijze tevens afgesloten van nieuwe technologische innovaties.

De gemeenteraad heeft in maart 2022 besloten dat in de aangepaste plannen rekening moet worden gehouden met het handhaven van de gas-infrastructuur. Dit maakt het b.v. mogelijk om de accenten, die het kabinet legt bij hybride warmtepompen, ook in Leiden vorm en inhoud te geven. Uit de beantwoording van de vragen blijkt geen enkele steun voor deze belangrijke stappen die het gasverbruik substantieel verminderen. De huidige gas-infrastructuur is tevens kansrijk voor nieuwe vormen van energie, zo staat in een amendement dat met grote meerderheid is aangenomen. Essentieel daarbij is de garantie van het college dat de gasinfrastructuur niet wordt verwijderd, ook als het college zou beschikken over de juridische bevoegdheden daartoe.

Wij zijn van mening dat het geen zin heeft met wijken in gesprek te gaan als het college de besluiten van de gemeenteraad naast zich neer legt en zelf al met de uitvoering begint. Op deze wijze is er volstrekt onvoldoende draagvlak bij de bewoners om vorm en inhoud te geven aan de energietransitie. 'Neem uw verantwoordelijkheid en instrueer ook de betrokken ambtenaren om eerst het noodzakelijke huiswerk uit te voeren'.

Naar aanleiding van de gestelde vragen heeft het Leidsch Dagblad op woensdag 14 september een artikel gepubliceerd. De wethouder kondigt daarin de komst van een interactieve warmtenettensite aan. De beschrijving daarvan is evenwel niet helder. Wij zijn een groot voorstander van het transparant maken van de voortgang van de energietransitie in Leiden. Dat zou moeten beginnen met het vastleggen van de huidige situatie op basis van verschillende aspecten van het energiesysteem, zoals warmte, koude, opslag en elektriciteit. Op de website dient ook de toekomstige situatie te worden getoond. Bovendien dienen de vorderingen inzichtelijk te worden gemaakt. Naast een kille opsomming van cijfers is het cruciaal in gesprek te gaan met de bewoners en vertegenwoordigers van hun belangen. Wij zijn graag bereid de noodzakelijke bouwstenen daarvoor aan te dragen.

Wij verzoeken de gemeenteraad om haar verantwoordelijkheid te nemen en te zorgen voor het verzamelen van betrouwbare gegevens voor scenario's die vervolgens onderling worden vergeleken. We vragen de raad om daarbij gebruik te maken van de breed aanwezige kennis en ervaring in de stad.

Met vriendelijke groet,
Wim Scholten, vz wijkvereniging Houtkwartier
Oscar Gennissen, vz burgeninitiatief TegenGas Merenwijk